

РЕШЕНИЕ

№ 24898

гр. София, 21.07.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 40 състав, в
публично заседание на 19.06.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Диляна Николова

при участието на секретаря Евелина Пеева, като разгледа дело номер **4087** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.145 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/ във вр. с чл.68, ал.1 от Закона за защита от дискриминация /ЗЗДискр/.
Образувано е по жалба на министъра на образованието и науката срещу Решение № 78 от 28.02.2025 г. на Комисията за защита от дискриминацията /КЗД/ в частта по т. I, II, III и IV.
Жалбоподателят моли за отмяната на решението в обжалваната му част като незаконосъобразно поради издаването му при неправилно приложение на материалния закон и в несъответствие с целта му. Излага съображения, че спрямо Н. К. не са извършени действия или бездействия от страна на министъра или Министерството на образованието и науката, с които да са засегнати нейни права по защитени признаци. Неправилно комисията изследвала текстове от Анекс № Д01-192/10.08.2023г. като установила привидно неутрални разпоредби, а не отчела факта, че подобни текстове има на много места в нормативната уредба и увеличенията на заплатите в различни сектори и отрасли със задна дата е ежегодна практика като никъде досега не са възниквали подобни въпроси и никъде досега не е поставян въпросът за увеличаване на заплати на работници и служители с прекратени трудови правоотношения. Счита, че изплащането на увеличени възнаграждения със задна дата не е проблем на „неутрални разпоредби“ и/или липса на указания по прилагането им, а е въпрос по прилагането на Кодекса на труда от страна на работодателите и ограниченията, които той разписва, като по този начин направените връзки и изводи за осъществена дискриминация са неточни и неправилни. Излага твърдения, че предметът на жалбата не следва да е установяване на дискриминация, а обуславя гражданскоправен спор относно прилагането на разпоредби по време и дължимост на трудово възнаграждение, който следва да се реши от компетентния съд. Посочва, че Министерството на образованието и науката

и социалните партньори подписали Анекс на 10.08.2023г. към К. от 06.12.2022г., който предвижда, считано от 01.01.2023г., увеличение на индивидуалните работни заплати на заетите в системата на предучилищното и училищното образование педагогически специалисти и непедagogическия персонал и съответните разходи за осигурителните им вноски. Със Закона за държавния бюджет на Република България за 2023г. били разчетени средства за увеличение на възнагражденията и свързаните с тях плащания от 01.01.2023г. с 15 на сто, както и заплатите на непедagogическия персонал, които са свързани с минималната работна заплата в страната. В рамките на разчетените средства и утвърдените бюджети на институциите за 2023г. и при спазване на трудовото законодателство работодателите следвало да осигурят увеличението на работните заплати на персонала. Акцентираща, че съгласно Кодекса на труда наличието на действащо трудово правоотношение е абсолютна предпоставка за реализиране на посоченото увеличение, тъй като от една страна, трудовото възнаграждение като елемент на трудовото правоотношение се определя с индивидуалния трудов договор, а от друга страна, трудовото правоотношение определя кръга от лица - работници и служители, за които могат да се приложат съответните разпоредби. Следователно, ако трудовият договор е прекратен, независимо от причината, то работникът/служителят не попада в кръга лица, определен в нормативната уредба, както и в К., съответно в Анекса към него. Позицията се на разпоредбата на чл.54, ал.1 КТ, регламентираща влизането в сила на К., а именно от деня на сключването му, доколкото в него не е уговорено друго, като се посочва, че анексите не предвижда нещо различно, а датата 01.01.2023г. представлява началният момент, от който се увеличават работните заплати на лицата, които притежават качеството работници и служители към момента на постигане на договореността - 10.08.2023г., т.е. основанието за увеличение на работната заплата възниква на 10.08.2023г. с подписване на Анекса към К.. Въз основа на тези съждения е мотивиран извод за липса на осъществена спрямо Н. К. дискриминация, а оспореното решение – за постановено при неправилно приложение на закона.

В съдебно заседание, жалбоподателят, редовно призован, не се явява и не се представлява.

Ответникът по оспорването Комисия за защита от дискриминация, в писмено становище от 10.06.2025 г. чрез процесуалния представител Н. К., моли жалбата да бъде оставена без разглеждане в частите, с които се оспорва дадената препоръка, а в останалата част да бъде отхвърлена като неоснователна. Излага съображения, че препоръките отправени от комисията на основание чл.47, т.6 ЗЗДискр не представляват индивидуални административни актове. По отношение възражението за неоснователност на жалбата в останалата ѝ част мотивира, че индивидуалният административен акт е издаден от компетентен административен орган, при спазване изискването за форма, отсъствие на допуснати съществени процесуални нарушения и правилно приложение на материалния закон. Посочва, че колективният трудов договор и анексите към него представляват нормативно съглашение, което се състои от договорна и нормативна част и страните се договарят за по-благоприятни за работниците/служителите условия на труд. С влизането му в сила по-благоприятната уредба заменя автоматично договореностите по индивидуалните трудови правоотношения. Посочва също, че както обратното действие на нормативните актове, така и колективното трудово договаряне изпълняват специфичната цел да създадат по-благоприятни последици за адресатите. Излага, че увеличението на размера на трудовите възнаграждения произтича и от Закона за държавния бюджет за 2023г., който потвърждава постигнатото споразумение между страните по К.. Действието си законът проявява от 01.01.2023г. като в § 46 ПЗР изрично е предвидено, че на разпоредбите, касаещи първостепенните и второстепенни разпоредители с бюджетни кредити в областта на образованието е придадено обратно действие. Посочва също, че нито в Наредбата за изменение и

допълнение на Наредба № 4/2017г., нито в анекса към К. изрично е упоменато, че увеличенията на възнагражденията ще се извършат само по отношение на педагогическите специалисти и непедagogическия персонал, който има действащо трудово правоотношение. Поради това намира, че подобно виждане като застъпеното от жалбоподателя, представлява необоснована рестрикция и поставя служителите с прекратени правоотношения в по-неблагоприятно положение. Страните по анекса чрез непрецизната и неизчерпателна формулировка в него създали привидно неутрална разпоредба, даваща възможност за тълкуването му в ущърб на служителите с прекратени правоотношения към 10.08.2023г. и предпоставки за неравно третиране. Претендира присъждане на юрисконсултско възнаграждение.

Заинтересованите страни Н. Д. К., заместник-министъра на образованието и науката Е. Л., директора на ПГПЗЕ „З. С.“ Е. К., Сдружение на директорите в средното образование в Република България, представлявано от председателя А. А., Независимия учителски синдикат към К., представляван от председателя А. Т., Синдикат „Образование“ към КТ „Подкрепа“, представляван от председателя Ю. П., Синдикат на българските учители към К., представляван от председателя Я. Т. и Съюза на ръководителите в системата на народната просвета в България, представляван от председателя Д. С., редовно и своевременно призовани, не се представляват в съдебно заседание, не ангажират становище по жалбата.

Прокурор от Софийска градска прокуратура, редовно призована, не взема участие в производството по делото и не изразява становище по законосъобразността на оспорения акт.

Съдът, като се запозна с изложеното в жалбите, доводите на страните в съдебно заседание и доказателствата по делото, намира за установено следното от фактическа и правна страна:

Административното производство е образувано по подадената от Н. Д. К. жалба с вх. № 44-00-3908/08.11.2023г., с която поискала от КЗД да установи дискриминационно третиране по отношение на нея по признаците „възраст“ и „лично положение“ и да постанови преустановяване на нарушението до установяване на положение на равно третиране, както и да наложи предвидените в закона санкции или принудителни административни мерки. От фактическа страна в жалбата е изложено, че поради придобиване на право на пенсия за осигурителен стаж и възраст на 07.08.2023 г. трудовото ѝ правоотношение с гимназията е прекратено, като до този момент е изпълнявала длъжността главен учител в ПГПЗЕ „З. С.“ в [населено място]. На 10.08.2023 г. е подписан Анекс № Д01-192 към Колективния трудов договор в системата на училищното и предучилищното образование № Д-01-269/06.12.2022г., сключен между МОН, Съюза на ръководителите в системата на народната просвета в България, Сдружението на директорите в средното образование в Република България, Синдиката на българските учители, Синдикат „Образование“ към Конфедерация на труда „Подкрепа“ и Независимия учителски синдикат към К. на независимите синдикати в България, било предвидено считано от 01.01.2023 г. увеличение на индивидуалните работни заплати на заетите в системата на училищното и предучилищното образование – педагогически специалисти и непедagogически персонал, както и съответните разходи за осигурителни вноски. Макар и да била с прекратено трудово правоотношение към датата на подписване на анекса, Н. К. счита, че с оглед предвиденото обратно действие следва да ѝ се изплати разликата между начисленото и получено възнаграждение и увеличеното трудово възнаграждение за периода преди прекратяване на трудовото правоотношение /01.01.2023г. - 07.08.2023г./. Подала заявление до директора на ПГПЗЕ „З. С.“ в [населено място] за преизчисляване на трудовото възнаграждение, но ѝ било отказано поради обстоятелството, че към момента на подписване на анекса трудовото ѝ правоотношение било прекратено, като директорът се позовал и на указания, дадени от Л. Й., директор на Дирекция „Правна“ към МОН. В последващо писмо работодателят се позовал на писмо от заместник – министъра на

Министерство на образованието и науката Е. Л.. Подобно различно третиране жалбоподателката намира, че осъществява забраната по чл.4, ал.1 ЗЗДискр по посочените по-горе признаци, както и нарушение на чл. 14, ал.1 ЗЗДискр.

С молба вх. № 44-00-4420/20.12.2023 г. Н. К. уточнила, че в ПГПЗЕ „З. С.“ в [населено място] през 2023 г. преподавали само двама главни учители – тя и А. Е., като получавали равни трудови възнаграждения. След подписването на Анекс № Д01-192/10.08.2023 г. към Колективния трудов договор в системата на училищното и предучилищното образование № Д-01-269/06.12.2022г. възнаграждението на Е. за престираната работна сила било преизчислено считано от 01.01.2023 г. Сочи, че нейното трудово възнаграждение за периода от 01.01.2023 година до 07.08.2023 година е по-неблагоприятно от възнаграждението на останалите главни учители в училището, тъй като след преизчисляване на трудовото възнаграждение на старшите учители след подписване на Анекса към К. от 10.08.2023 година, за периода от 01.01.2023 до 07.08.2023 г. са получили по-високо от получаваното от Н. К. основно трудово възнаграждение, макар да работят на по-нископлатена длъжност в сравнение с длъжността на главен учител, съгласно правилата за трудовото възнаграждение в системата на училищното образование. Посочва се, че заплащането на положения от нея труд за периода от 01.01.2023 година до 07.08.2023 година се отразява върху осигурителния ѝ доход, върху размера на пенсията ѝ за прослужено време и върху обезщетението, което следва да получи при пенсиониране.

С Разпореждане № 854/28.11.2023г. на председателя на КЗД е образувана преписка по жалбата, която предвид оплакванията за множествена дискриминация е разпределена на 5-членен заседателен състав, а именно О. К., Н. А., В. С., С. Й. и П. К.. С писмо от 07.12.2024г. председателят на КЗД е уведомен, че съставът е избрал за свой председател О. К., а за докладчик – Н. А.. Поискани са становища от ответните страни по жалбата. След получаването им е изготвен доклад-заключение, с който са идентифицирани оплакванията и с оглед тях като ответни страни са конституирани и синдикалните организации – заинтересовани страни по делото, заместник-министъра на образованието и науката Е. Л., директорът на Дирекция „Правна“ към МОН и директорът на ПГПЗЕ „З. С.“ в [населено място]. Заседанието за разглеждане на жалбата е насрочено на 15.05.2024г., за когато са призовани страните.

На 15.05.2024г. е проведено открито заседание по преписката, разгледана от КЗД в състав О. колев, Н. А., В. С., С. Й. и П. К.. Осъществените процесуални действия са отразени в протокол, приет като доказателство по делото.

Във връзка с молба от 29.05.2024 г. на О. К. за отвод по преписката, с Разпореждане №272/06.06.2024г. на председателя на КЗД е променен поименният състав, както следва: З. Д., Н. А., В. С., П. К. и С. Й., т.е. З. Д. е заместила О. К..

На 16.10.2024 г. е проведено второ открито заседание по преписката в състав от З. Д., Н. А., В. С., П. К. и С. Й., за което всички страни са уведомени. В заседанието са представени доказателства и е даден ход по същество.

След представяне на писмени защиты в съответствие с предоставената възможност за това, е постановено оспореното решение, с което КЗД: I. Установява, че министърът на образованието и науката, в качеството му на ръководител на Министерството на образованието и науката, е допуснал бездействие и неиздаване на указания за прилагане на Анекс № Д01-192/10.08.2023г. към К. № 01-269/06.12.2022г., с които указания са въведени съответни критерии за определена група лица, на които следва да бъде увеличен размерът на основното трудово възнаграждение, изплащано със задна дата, с което е създал предпоставки за нарушение на чл.4, ал.3 ЗЗДискр. във вр. с чл.4, ал.1 ЗЗДискр, съгласно защитените признаци по чл.4, ал.1 „лично положение“ и „възраст“ спрямо жалбоподателката Н. К.; II. Препоръчва, на основание чл.47, т.6 от Закона за

защита от дискриминация на ответната страна - министъра на образованието и науката, представляващ Министерството на образованието и науката - занапред от постановяване на настоящото решение да съблюдава за спазването на Закона за защита от дискриминация, като не допуска извършването на неравно третиране и дискриминация; III. Установява, че при съобразяване на указанията, получени от Министерството на образованието и науката, директорът Е. К. - Директор на ПГПЗЕ „З. С.“ [населено място] представляващ работодателя като е отказал да изплати полагащото се на Н. Д. К. увеличение на трудовото ѝ възнаграждение, съгласно Анекс №Д01-192/10.08.2023 г. към К. 01-269/06.12.2022 г. и Наредба за изменение и допълнение на Наредба №4/2017 г. за нормиране и заплащане на труда е извършил нарушение на чл. 4, ал. 3 от ЗЗДискр. във вр. с чл. 4, ал. 1 на ЗЗДискр. съгласно защитените по чл. 4, ал. 1 признаци „лично положение“ и „възраст“ и нарушение на чл. 14 от ЗЗДискр по отношение на жалбоподателката.; IV. Препоръчва на основание чл.47, т.6 от Закона за защита от дискриминация на страните подписали Анекс № Д01-192/10.08.2023г. към К. 01-269/06.12.2022г. - занапред от постановяване на настоящото решение при колективното трудово договаряне, сключването на колективни трудови договори и анекси към тях да съблюдават за спазването на Закона за защита от дискриминация, като за в бъдеще не допускат извършването или създаването на предпоставки за неравно третиране и дискриминация чрез привидно неутрални разпоредби; V. Установява, че заместник-министърът на образованието и науката Е. Л. и Л. Й. - директор на Дирекция „Правна“ към Министерство на образованието и науката не са осъществили нарушение на ЗЗДискр по смисъла на чл. 4, ал. 2 и ал.3 от ЗЗДискр във вр. с чл. 4, ал. 1 на ЗЗДискр, съгласно защитените по чл. 4, ал. 1 признаци „лично положение“ и „възраст“ спрямо жалбоподателката Н. Д. К. от [населено място]. VI. Установява, че заместник-министърът на образованието и науката Е. Л., Л. Й. - директор на дирекция „Правна“ към Министерство на образованието и науката, Е. К. - директор на ПГПЗЕ „З. С.“ [населено място], Министърът на образованието и науката не са осъществили нарушение на §1, т. 1 и т. 5 от ЗЗДискр. тормоз и подбуждане към дискриминация. Решението е съобщено на жалбоподателя на 11.03.2025г., а жалбата, по която е образувано настоящото производство е заведена при ответника на 19.03.2025г.

Въз основа на горното съдът приема, че жалбата е допустима в частта, насочена срещу т.І от Решение № 78 от 28.02.2025 г. на Комисията за защита от дискриминацията, като подадена срещу подлежащ на оспорване административен акт, от лице, което е негов адресат, чиято правна сфера той засяга неблагоприятно, в преклузивния срок за оспорване.

Жалбата е недопустима в частта, с която се оспорват дадените на основание чл.46, т.7 ЗЗДискр препоръки – т.ІІ и т.ІV от решението като насочена срещу акт, който не подлежи на обжалване. КЗД е специализиран държавен орган с компетентност да осъществява контрол по прилагането и спазването на законите, уреждащи равенство в третирането. Една от формите, под които се осъществява тази компетентност е възможността КЗД да прави предложения и да отправя препоръки до държавните и общинските органи за преустановяване на дискриминационни практики и за отмяна на техни актове, издадени в нарушение на този или други закони, уреждащи равенство в третирането. Тези актове на комисията нямат белезите на индивидуален административен акт по см. на чл.21, ал.1 АПК, тъй като с тях не се упражняват властнически правомощия за едностранно, независимо от волята на адресата установяване на дадено правно положение. С тях не се създават права и задължения за адресата, нито се засягат негови права, свободи или законни интереси, поради което за разлика от предписанията по чл.47, т.7 ЗЗДискр, дадените препоръки не подлежат на обжалване. Поради това и жалбата, насочена

срещу т.ІІ и т.ІV от обжалваното решение е недопустима и следва да остави без разглеждане.

Недопустима е жалбата и в частта, насочена срещу т.ІІІ от атакуваното решение. Както се посочи, с т.ІІІ от диспозитива на оспорения акт КЗД е установила нарушение на разпоредбите на ЗЗД, извършено от Е. К. – директор на ПГПЗЕ „З. С.“, [населено място]. Следователно решението в тази му част не поражда задължения и не накърнява права на оспорващия, съответно за него липсва правен интерес от оспорването и жалбата в тази част следва да се остави без разглеждане на основание чл.159, т.4 АПК.

В допустимата ѝ част жалбата е неоснователна, по следните съображения:

Съгласно чл.48, ал.1 и 2 ЗЗДискр комисията разглежда и решава заведените пред нея преписки в заседателни състави, които се определят от председателя на комисията като той определя постоянни състави, които се специализират в материята по дискриминация на етническа и расова основа; на основата на пол; на основата на други признаци по чл.4, ал.1. Според ал.3 на чл.48 ЗЗДискр случаите на множествена дискриминация се разглеждат от разширен състав от петима членове.

В настоящия случай комисията е сезирана с оплаквания за извършено неравно третиране на основата на защитените признаци по чл. 4, ал.1 ЗЗДискр „възраст“ и „лично положение“, с оглед което законосъобразно преписката след образуването ѝ е разпределена на 5-членен разширен заседателен състав. Представени са доказателства за надлежно заменени членове на състава като обжалваното решение е постановено от така определения състав, взел участие в проведеното открито заседание, на което преписката е разгледана по същество и е обявена за решаване. Предвид това съдът приема, че не са налице основания за обявяване нищожност на оспорения акт.

Решението е постановено в изискуемата писмена форма и съдържа задължителните реквизити, регламентирани в ал.2 на чл.59 АПК. Резултатът от производството пред КЗД е писмено обективизиран в нарочен акт, в който се съдържа наименованието на органа, който го е издал, разпоредителна част, както и пред кой орган и в какъв срок решението може да се обжалва. Посочени са фактическите и правните основания за приемането му, което е предпоставка за упражняване на контрол за законосъобразност от съда.

Производството пред КЗД е регламентирано освен в приложимия специален закон и в Правила за производството пред Комисията за защита от дискриминация /ППКЗД/, приети с Решение от 11.10.2005г. на КЗД. Съгласно чл.50, т.1 ЗЗДискр производството пред КЗД започва по жалба на засегнати лица, от което право се е възползвала заинтересованата страна Н. К.. Спазени са разпоредбите на чл.51, чл.52 и чл.54 ЗЗДискр, доколкото не са налице пречки за образуване на производство и не са изтекли три години от извършване на нарушението. С разпореждане по жалбата е образувана преписка, разпределена на петчленен заседателен състав, съобразно посочените от Н. К. защитени признаци. Съставът е определил измежду членовете си председател и докладчик като последният въз основа на извършеното проучване е идентифицирал страните по оплакването, уведомил ги е за разпределената от закона доказателствена тежест, изготвил е доклад. За насрочените открити заседания по преписката страните са своевременно уведомени, на същите е предоставена възможност да изразят становище по доклада и доказателствата, както и да ангажират допълнителни такива. Проучването е проведено в съответствие с направените оплаквания, събрани са относимите към случая доказателства, същите са анализирани в мотивите на административния акт, съответно същият е издаден при изяснена фактическа обстановка. За проведените две

открити заседания по преписката са съставени протоколи, в които са посочени извършените от страните процесуални действия, а решението на комисията е обективизирано в изискуемата писмена форма, както се посочи по-горе. Установеното по делото сочи, че оспореният акт е издаден след като са събрани всички допустими и относими към случая доказателства като въз основа на техния подробен анализ са направени изводите по приложение на материалния закон. Последните съдът намира, че съответстват на приложимите материалноправни разпоредби.

Както безспорно се установи и това е въпрос, по който няма спор между страните, Н. К. е била учител, като към датата на придобиване на право на пенсия за осигурителен стаж и възраст е работела в ПГПЗЕ „З. С.“ в [населено място]. Не се спори относно това, че поради придобиване на право на пенсия за осигурителен стаж и възраст на 06.06.2023г. със Заповед № РД -10-1008/24.07.2023г. трудовият ѝ договор с ПГПЗЕ „З. С.“ в [населено място] е бил прекратен, считано от 07.08.2023г.

Не се спори между страните, че МОН и социалните партньори са подписали на 10.08.2023г. Анекс към К. от 06.12.2022г., който предвижда, считано от 01.01.2023г., увеличение на индивидуалните работни заплати на заетите в системата на предучилищното и училищното образование педагогически специалисти и непедагогически персонал и съответните разходи за осигурителните им вноски.

Не се спори и относно обстоятелството, че въз основа на изменението на К. Н. К. е подала заявление за преизчисление на трудово ѝ възнаграждение със задна дата, но директорът на ПГПЗЕ „З. С.“ в [населено място] е отказал да изплати договорените увеличения на работната заплата по съображения, че не съществува правна възможност за подобно преизчисляване.

Поради това Н. К. счита, че спрямо нея са извършени нарушения на антидискриминационното законодателство – по-неблагоприятно третиране на основата на защитените признаци „възраст“ и „лично положение“ спрямо лицата, на които са преизчислени и изплатени сумите, представляващи разликата между трудовото възнаграждение, при което е прекратено трудовото ѝ правоотношение и увеличението на индивидуалните работни заплати, считано от 01.01.2023г.

Разпоредбата на чл.54, ал.1 от Кодекса на труда /КТ/ предвижда, че Колективният трудов договор /К./ влиза в сила от деня на сключването му, доколкото в него не е уговорено друго, а чл.56 КТ гласи, че Колективният трудов договор може по всяко време да бъде изменен по взаимно съгласие на страните по реда за неговото сключване като за измененията в колективния трудов договор се прилагат чл.53 и 54. Съгласно правната доктрина колективният трудов договор, включително и анексите към него, които стават неизменна част от К. след сключването им, представляват нормативно съглашение, което се състои от договорна и нормативна част. Страните по К. се договарят, т.е. формират еднопосочна воля, относно клаузи, които представляват минимални стандарти по отношение на индивидуалните трудови договори, като целта е да бъдат създадени по-благоприятни условия за работниците и служителите в даден отрасъл. По-благоприятната уредба в К. заменя автоматично договореностите в индивидуалния трудов договор на служителите. Няма предвидена нормативно пречка с К. да бъде придадена обратна сила на тези по-благоприятни последици, както е сторено в настоящия случай. Съгласно чл.242 КТ положеният труд по трудово правоотношение е възмезден и работодателят дължи на работника възнаграждение за престоирания труд. Според чл.128, т.2 и чл.245 КТ работодателят дължи плащане на договореното трудово

възнаграждение за извършената от работника/служителя работа. Това е основно задължение на работодателя като насрещна престация за предоставената му и използвана от него работна сила на работника или служителя. Следователно изменението на К. с анекса от 10.08.2023г. следва да се прилага за всички работници/служители в сферата на предучилищното и училищното образование /синдикални членове или присъединили се по реда на чл.57, ал.2 КТ/, които към 01.01.2023г. са полагали труд по трудово правоотношение. Следва да се посочи, че по силата на сключения на 10.08.2023г. анекс е изменена разпоредбата на чл.27 от К. от 06.12.2022г., уреждаща минималните основни работни заплати за системата на предучилищното и училищното образование и разпределението на осигурените средства от държавния бюджет, като със задна дата - от 01.01.2023г. се определят по-високи минимални основни работни заплати за системата на предучилищното и училищното образование, т.е. с анекса се преуреждат отношенията относно работните заплати на педагогическия и непедагогическия персонал в системата на предучилищното и училищното образование със задна дата досежно всички членове на синдикални организации, които към 01.01.2023г. са полагали труд по трудово правоотношение.

Разпоредбата на § 46 от ПЗР на Закон за държавния бюджет на Република България за 2023г., обн. ДВ, бр.66/01.08.2023г. предвижда, че законът влиза в сила от 1 януари 2023г. По силата на § 2 от Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 4 от 2017 г. за нормиране и заплащане на труда /обн. ДВ, бр.75 от 01.09.2023г./ е изменено Приложение № 3 относно минималните размери на основните месечни работни заплати на педагогическите специалисти. Съгласно § 3 от Заключителните разпоредби към Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 4 от 2017г. наредбата влиза в сила от деня на обнародването ѝ в "Държавен вестник", с изключение на § 2, който влиза в сила от 1 януари 2023г.

Наредбата е издадена от министъра на образованието и науката на основание чл.22, ал.9 във вр. чл.22, ал.2, т.18 от Закона за предучилищното и училищното образование и е съгласувана с министъра на труда и социалната политика и с министъра на финансите.

Изменението на К. с Анекс № Д01-192/10.08.2023г. също предвижда нови размери на минималните основни възнаграждения, считано от 01.01.2023г. Съгласно чл.14, ал.1 от Закона за нормативните актове обратна сила на нормативен акт може да се даде само по изключение, и то с изрична разпоредба.

Ретроактивното действие е правен институт, с който законодателят придава правно значение на настъпването на определени правни последици към един минал момент, към който не се е осъществил правопораждащият ги юридически факт, по съображения за справедливост и социална целесъобразност. С фикцията на обратното действие законодателят преурежда вече възникнали в предходен момент правоотношения между правните субекти.

Предвид това съдът намира, че изменената с анекса от 10.08.2023г. разпоредба на чл.27 от К. се отнася за работните заплати на всички заети към 01.01.2023г. педагогически специалисти и непедагогически персонал в сферата на предучилищното и училищното образование, предвиждащо нов размер на основните възнаграждения, считано от 01.01.2023г., за работните заплати на заетите в системата на образованието. Никъде в закона или в К. не е визирано и изрично уточнено, че това увеличение не засяга лицата с прекратено трудово правоотношение, т.е. придаденото ретроактивно действие на

нормата следва да се тълкува разширително, а не стеснително и че се отнася до лицата, които в този период са полагали труд в учебни заведения и са се намирали в трудови правоотношения, по арг. от чл.46 ЗНА.

В този смисъл се споделя изцяло извода на решаващия състав на КЗД, че тълкуване в обратен смисъл на текста на Анекс № Д01-192/10.08.2023г. и неизплащането на дължимите увеличения на учители, които са упражнявали законосъобразно труда си по трудово правоотношение към 01.01.2023г., ги поставя в по-неблагоприятно положение спрямо останалите лица, на които са били преизчислени и изплатени увеличените трудови възнаграждения.

В рамките на периода от 01.01.2023г. до момента на прекратяване на трудовото й правоотношение - 07.08.2023г., Н. К. е упражнявала заеманата от нея длъжност в ПГПЗЕ „З. С.“ в [населено място] наравно с останалите учители. Поради тази причина работодателят е следвало да заплати за този период на Н. К. равно възнаграждение за извършения еднакъв или равностоен труд от нея съпоставено с колегите й. Обстоятелството, че директорът на ПГПЗЕ „З. С.“ в [населено място] К. не е удовлетворила заявлението на К., като е отказала да й изплати полагащото й се възнаграждение, съставлява нарушение на антидискриминационното законодателство – чл.14 ЗЗДискр.

Тук следва да се отчете обстоятелството, че отказът на директорката на ПГПЗЕ „З. С.“ в [населено място] се основава на издадени указания от заместник-министъра на образованието и науката Е. Л., отнасящи се до всички ръководители на училища в страната. Тези указания имат спрямо него задължителен характер, с оглед отношенията на субординация, но с оглед незаконосъобразния им и дискриминационен характер той е можел да не ги изпълни.

Законът за защита от дискриминация цели установяване и санкциониране на всяко поставяне в неравностойно положение на основание някой от признаците, изброени в разпоредбата на чл.4, ал.1 ЗЗДискр. С посочената разпоредба се забранява всяка пряка или непряка дискриминация, основана на пол, раса, народност, етническа принадлежност, човешки геном, гражданство, произход, религия или вяра, образование, убеждения, политическа принадлежност, лично или обществено положение, увреждане, възраст, сексуална ориентация, семейно положение, имуществено състояние или на всякакви други признаци, установени в закон или в международен договор, по който Република България е страна. Според ал.2 на чл.4 ЗЗДискр, пряка дискриминация е всяко по-неблагоприятно третиране на лице на основата на признаците по ал.1, отколкото се третира, било е третирано или би било третирано друго лице при сравними сходни обстоятелства, а съгласно ал.3 непряка дискриминация е поставянето на лице или лица, носители на признак по чл.4, ал.1, или на лица, които, без да са носители на такъв признак, съвместно с първите търпят по-малко благоприятно третиране или са поставени в особено неблагоприятно положение, произтичащо от привидно неутрални разпоредба, критерий или практика, освен ако разпоредбата, критерият или практиката са обективно оправдани с оглед на законова цел и средствата за постигане на целта са подходящи и необходими.

В конкретния случай Н. К. е заявила възражение за неравно третиране на основата на признаците „възраст“ и „лично положение“. Споделят се изводите на КЗД, че признакът „възраст“ е установен и доказан, тъй като именно обстоятелството, че лицето е навършило възраст, при която е придобило право на пенсия за осигурителен стаж и

възраст, свидетелства за наличието на защитения признак. Вярно е посоченото, че за признака „лично положение“ няма легална дефиниция или еднозначно прието значение, като за всеки отделен случай следва да се доказва определена съществена, значима и обективна характеристика на личността. Във връзка с признака „лично положение“ и причинно-следствената връзка между него и проявеното по-неблагоприятно третиране според съда следва да се включи и правото на труд и последиците от упражняването му, в случая придобиването на право на пенсия за осигурителен стаж и възраст. Правилно намира съдът становището на КЗД, че пенсионирането на дадено лице е иманентно присъща характеристика на личността, трайна и присъща на последиците от упражняването на труд. Двата релевирани от жалбоподателката К. признака са взаимосвързани, тъй като фактът, че е навършила определена възраст я е лишил от получаване на по-висок размер на трудовото възнаграждение за периода от 01.01.2023г. – 07.08.2023г. и право да се пенсионира при по-добри условия.

Установените по делото факти сочат, че спрямо нея е осъществено неблагоприятно третиране от ответните страни, посочени в жалбата и уточнението към нея на основата на посочените признаци – такова според дефиницията по § 1, т.7 ДР 3ЗДискр е всеки акт, действие или бездействие, които водят до по-малко благоприятно третиране на едно лице спрямо друго въз основа на признаците по чл.4, ал.1 или могат да поставят лице или лица, носители на признак по чл.4, ал.1, в особено неблагоприятно положение в сравнение с други лица. Установяването на нарушение на забраната по чл.4, ал.1 3ЗДискр поражда правомощието на КЗД да приложи мерките, предвидени в чл.65, т.3 и т.4 3ЗДискр – да наложи санкция или да приложи принудителни административни мерки. В случая, макар да е установила допуснато нарушение на чл.4, ал.3 вр. ал.1 3ЗДискр от страна на министъра на образованието и науката и директора на ПГПЗЕ „З. С.“, [населено място] КЗД не е упражнила нито едно от тези правомощия. С оглед забраната за влошаване положението на оспорвания и предвид разпоредбата на чл.173, ал.2 АПК обаче, съдът не може да наложи санкция или да отправи задължително предписание.

По изложените съображения съдът намери решението в оспорената му част за законосъобразен административен акт, по отношение на който не се установяват основания за отмяна по чл.146 АПК. Този извод обосновава неоснователност на жалбата, която следва да бъде отхвърлена.

При този изход на спора претенцията на ответната страна за присъждане на разноски за юрисконсултско възнаграждение е основателна като то следва да бъде определено на 100 лева, на основание чл.24 НЗПП, вр. чл.37 ЗПП, вр. чл.143, ал.3 АПК, с оглед липсата на фактическа и правна сложност на делото.

Водим от горното и на основание чл.159, т.1 и т.4, чл.172, ал.2 и чл.143, ал.3 АПК, Административен съд София-град, Второ отделение, 40-ти състав,

РЕШИ:

ОСТАВЯ БЕЗ РАЗГЛЕЖДАНЕ жалбата на министъра на образованието и науката срещу т.II, т.III и т.IV от Решение № 78/28.02.2025г. на Комисията за защита от дискриминация, петчленен разширен заседателен състав и ПРЕКРАТЯВА производството по делото в посочената част.

ОТХВЪРЛЯ жалбата на министъра на образованието и науката срещу т.I от Решение № 78/28.02.2025 г. на Комисията за защита от дискриминация, петчленен разширен

заседателен състав.

ОСЪЖДА Министерство на образованието и науката да заплати на Комисията за защита от дискриминация сумата в размер на 100 /сто/ лева, представляваща разноски по производството.

Решението в частта с характера на определение може да бъде обжалвано с частна жалба в 7-дневен срок от съобщаването му, а в останалата част - с касационна жалба в 14 - дневен срок от съобщаването му, чрез Административен съд София - град пред Върховния административен съд.

Решението да се съобщи на страните чрез изпращане на препис от него по реда на чл.137 АПК.

Съдия: